

УДК 378.147:159.9

**CRITERIAL-LEVEL APPROACH TO DIAGNOSING SOFT SKILLS
COMPETENCIES OF STUDENT YOUTH**

**КРИТЕРІАЛЬНО-РІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ SOFT SKILLS
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

Еліна Панасенко

доктор педагогічних наук, професор,
E-mail: ellinapanasenko@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6787-0129
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна;

Ellina Panasenko

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
E-mail: ellinapanasenko@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6787-0129
SHEI «Donbas State Pedagogical
University», Ukraine

Олександр Білаковський

здобувач третього (освітньо-
наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні,
педагогічні науки
E-mail: olexandrki@ukr.net
ORCID: 0009-0006-7191-539X
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна;

Oleksandr Bilakovskiy

applicant of of the third (educational
and scientific) level higher education
specialty 011 Educational,
pedagogical sciences
E-mail: olexandrki@ukr.net
ORCID: 0009-0006-7191-539X
SHEI «Donbas State Pedagogical
University», Ukraine

ABSTRACT

The article provides a theoretical analysis of the problem of formation and diagnostics of soft skills competencies of student youth in the context of modern higher education. Emphasis is placed on the fact that soft skills are a key factor of professional success, social adaptation, and personal development of future specialists. The relevance of implementing a criterion-based and level-oriented approach to the assessment of soft skills is substantiated, as it allows for a comprehensive consideration of cognitive, communicative, emotional-volitional, and socio-behavioral manifestations of students.

The article reveals the essence of soft skills as an integrative construct that includes communicative abilities, emotional intelligence, tolerance, leadership qualities, teamwork skills, and self-regulation. It is shown that the formation of these skills ensures effective interaction of students in educational and professional environments and contributes to the development of subjectivity and responsibility for one's professional choice.

A criterion-based and level-oriented model for diagnosing soft skills competencies of student youth is proposed, which includes content criteria, relevant indicators, and four levels of formation. The basic evaluation criteria that enable qualitative and quantitative analysis of the development of soft skills are characterized. The expediency of using a set of diagnostic methods for studying

communication skills, tolerance, leadership qualities, and social interaction has been substantiated.

It is emphasized that the application of the criterion-based and level-oriented approach creates conditions for objective assessment of the level of soft skills formation and identification of directions for their further development. It is shown that diagnostic results can be used to design educational and training programs aimed at purposeful development of soft skills among student youth.

In conclusion, it is emphasized that the development of soft skills competencies is an important resource for the humanization of the educational process and for improving the quality of professional training in higher education institutions.

Key words: *soft skills competencies, student youth, criterion-based and level-oriented approach, diagnostics, communicative abilities, emotional intelligence, tolerance, leadership qualities, levels of formation, professional training.*

Актуальність теми. Актуальність дослідження проблеми діагностики soft skills компетентностей студентської молоді зумовлена сучасними суспільними трансформаціями, зростанням ролі надпрофесійних умінь та необхідністю підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти. В умовах воєнних і соціальних викликів особливої значущості набувають комунікативні здібності, соціальна гнучкість, лідерство та відповідальна поведінка молоді. Незважаючи на активний розвиток наукових досліджень у сфері soft skills, питання їх об'єктивної та системної діагностики залишаються недостатньо розробленими. Відсутність уніфікованих підходів до визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості цих компетентностей ускладнює оцінювання результатів освітнього процесу. Запровадження критеріально-рівневого підходу дозволяє забезпечити цілісність і наукову обґрунтованість діагностики soft skills у студентської молоді. Це зумовлює необхідність теоретичного осмислення та методичного обґрунтування відповідного підходу в сучасному освітньому просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування та оцінювання soft skills компетентностей студентської молоді широко висвітлюється у працях сучасних українських науковців, зокрема В. Волошина, П. Мазура, С. Мединської, А. Палецької-Юкало, Н. Петренко, О. Протас, Т. Рака, О. Рогульської, В. Стинської, які розглядають soft skills як важливий чинник професійної успішності, соціальної адаптації та конкурентоспроможності майбутніх фахівців. У наукових дослідженнях акцентується увага на доцільності використання інноваційних, цифрових, інтерактивних і тренінгових освітніх технологій для розвитку soft skills, що забезпечує їх прикладну спрямованість і можливість діагностики сформованості. Водночас недостатньо розробленим залишається питання створення цілісного критеріально-рівневого підходу до оцінювання soft skills компетентностей студентської молоді, що зумовлює актуальність подальших теоретико-методичних досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування критеріально-рівневого підходу до діагностики soft skills компетентностей студентської молоді. Для досягнення поставленої мети

передбачено розв'язання таких завдань: здійснити аналіз наукових підходів до розуміння структури soft skills; визначити критерії, показники та рівні сформованості soft skills компетентностей у студентів; окреслити можливості використання діагностичних методів і інструментів для оцінювання розвитку soft skills у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На сучасному етапі розвитку вищої освіти проблема формування soft skills компетентностей студентської молоді набуває особливої наукової та практичної значущості, що зумовлено трансформаціями вимог до професійної діяльності та особистісного розвитку майбутніх фахівців. У наукових дослідженнях soft skills розглядаються як інтегрований комплекс соціальних, комунікативних, емоційно-регулятивних і особистісних умінь, які забезпечують ефективну міжособистісну взаємодію та професійну адаптацію особистості (Мединська, 2020). Дослідники наголошують, що soft skills не є альтернативою фаховим знанням, а виступають їх необхідним доповненням, підвищуючи загальний рівень професійної готовності здобувачів вищої освіти (Петренко, Мазур, 2023).

У працях вітчизняних науковців soft skills визначаються як універсальні компетентності, що формуються у процесі навчальної, комунікативної та практико-орієнтованої діяльності студентів (Палецька-Юкало, Рак, Волошин, 2024). Сутність soft skills пов'язується зі здатністю особистості до ефективної комунікації, співпраці, гнучкого мислення та саморегуляції в умовах соціальної взаємодії (Протас, Стинська, 2024).

Науковці підкреслюють, що до ключових складових soft skills компетентностей належать комунікативні вміння, емоційний інтелект, толерантність, лідерські якості та здатність до командної роботи (Рогульська, Магдюк, 2023). Водночас акцентується увага на необхідності діагностичного супроводу процесу формування м'яких навичок, що забезпечує об'єктивну оцінку рівня їх сформованості та ефективності освітніх впливів (Протас, Стинська, 2024). Аналіз наукових джерел свідчить, що soft skills компетентності мають міждисциплінарний характер та інтегрують когнітивні, емоційні й поведінкові компоненти особистості, що зумовлює потребу в системному підході до їх теоретичного осмислення й практичного розвитку у вищій освіті (Мединська, 2020).

У сучасних наукових дослідженнях soft skills розглядаються як ключовий компонент професійної підготовки студентської молоді, що забезпечує їх успішну адаптацію до вимог сучасного ринку праці. Науковці підкреслюють міждисциплінарний характер м'яких навичок та їх зв'язок із комунікативною, соціальною й особистісною сферами розвитку студентів. Особливої уваги набувають питання не лише формування, а й діагностики soft skills, що дозволяє оцінити рівень їх сформованості. У працях дослідників акцентується значення інтерактивних, цифрових і компетентісно орієнтованих підходів у цьому процесі. Водночас наголошується на потребі систематизації критеріїв і показників оцінювання м'яких навичок. Це створює теоретичне підґрунтя для

подальшого розвитку критеріально-рівневих підходів до діагностики soft skills компетентностей студентської молоді.

С. Мединська у своєму дослідженні розглядає розвиток та оцінювання soft skills у контексті формування іншомовної компетентності студентів. Авторка підкреслює, що м'які навички виступають важливим чинником професійної підготовки фахівців у сфері туризму, готельно-ресторанної справи та міжнародного бізнесу. У роботі обґрунтовано доцільність поєднання мовної підготовки з розвитком комунікативності, гнучкості мислення та міжкультурної взаємодії. Особливу увагу приділено можливостям оцінювання рівня сформованості soft skills у процесі навчання. Запропоновані підходи можуть бути використані як складова діагностичних моделей (Мединська, 2020).

У статті А. Палецької-Юкало, Т. Рака та В. Волошина розкрито особливості розвитку soft skills в умовах цифрової трансформації вищої освіти. Автори наголошують, що цифрове освітнє середовище створює нові можливості для формування м'яких навичок, зокрема самостійності, відповідальності та цифрової комунікації. Дослідження базується на аналізі досвіду закладів вищої освіти щодо впровадження інноваційних освітніх практик. Водночас підкреслюється потреба в об'єктивному оцінюванні результатів розвитку soft skills. Отримані висновки актуалізують проблему створення чітких критеріїв діагностики (Палецька-Юкало, Рак, Волошин, 2024).

Н. Петренко та П. Мазур у своїй роботі аналізують soft skills крізь призму їх суспільної та професійної значущості. Автори порушують дискусійне питання щодо сприйняття м'яких навичок як тимчасового освітнього тренду чи об'єктивної вимоги часу. У статті доведено, що soft skills є необхідною складовою професійної компетентності сучасного фахівця. Особлива увага приділяється ролі вищої освіти у формуванні цих навичок. Висновки дослідників підтверджують необхідність цілеспрямованої діагностики рівня їх сформованості у студентів (Петренко, Мазур, 2023).

О. Протас та В. Стинська розглядають проблему розвитку soft skills у майбутніх соціальних працівників у поєднанні з питаннями їх діагностики. Автори детально аналізують методи та прийоми оцінювання м'яких навичок, що застосовуються у професійній підготовці. У дослідженні підкреслюється значення комунікативних, емпатійних і регулятивних умінь для соціономічних професій. Окрему увагу приділено необхідності комплексного підходу до діагностики soft skills. Запропоновані методичні підходи можуть слугувати основою для побудови критеріально-рівневої моделі оцінювання (Протас, Стинська, 2024).

У статті О. Рогульської та О. Магдюк обґрунтовано доцільність формування soft skills у студентів закладів вищої освіти засобами інтерактивних і мультимедійних технологій. Автори доводять, що використання сучасних освітніх інструментів сприяє активізації навчальної діяльності та розвитку комунікативних і соціальних навичок. Дослідження акцентує увагу на практичній спрямованості освітнього процесу. Водночас підкреслюється потреба в оцінюванні ефективності таких технологій. Це зумовлює актуальність

розроблення чітких критеріїв і показників діагностики soft skills (Рогульська, Магдюк, 2023).

Отже, аналіз сучасних наукових досліджень засвідчує, що soft skills компетентності є важливою складовою професійної підготовки студентської молоді та потребують цілеспрямованого педагогічного супроводу. Формування м'яких навичок має здійснюватися системно з урахуванням специфіки освітнього середовища та майбутньої професійної діяльності здобувачів вищої освіти. Водночас актуальною залишається проблема об'єктивного оцінювання рівня сформованості soft skills, що зумовлює необхідність розроблення критеріально-рівневого підходу до їх діагностики. Саме це обґрунтовує доцільність подальшого визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості soft skills компетентностей студентської молоді.

З метою забезпечення комплексного та науково обґрунтованого підходу до діагностики soft skills компетентностей доцільно виокремити систему критеріїв, які відображають ключові аспекти їх прояву у навчальній та професійній діяльності студентів. Запропоновані критерії дозволяють оцінити не лише наявність окремих навичок, а й ступінь їх інтегрованості у поведінку особистості. Кожен критерій конкретизується через відповідні показники та передбачає визначення рівнів сформованості. У межах дослідження виокремлено когнітивний, операційно-поведінковий та особистісно-регулятивний критерії.

Когнітивний критерій відображає рівень обізнаності студентів щодо сутності soft skills, їх ролі у професійній діяльності та міжособистісній взаємодії. Показниками цього критерію є знання про зміст м'яких навичок, розуміння їх значущості для майбутньої професії та усвідомлення шляхів їх розвитку. За низького рівня сформованості студенти демонструють фрагментарні уявлення про soft skills та не усвідомлюють їх практичної цінності. Середній рівень характеризується частковим розумінням сутності м'яких навичок і ситуативним використанням знань. Достатній рівень виявляється у стійкому розумінні ролі soft skills, а високий – у здатності узагальнювати знання та застосовувати їх у різних навчальних і професійних ситуаціях.

Операційно-поведінковий критерій відображає практичний рівень сформованості soft skills у реальній діяльності студентів. Його показниками є здатність до ефективної комунікації, командної роботи, вирішення проблемних ситуацій та прийняття відповідальних рішень. Низький рівень проявляється у труднощах взаємодії з іншими та пасивній позиції у спільній діяльності. Середній рівень характеризується виконанням завдань за зовнішньої підтримки та частковою самостійністю. Достатній рівень передбачає впевнене використання м'яких навичок у навчальних ситуаціях, тоді як високий рівень засвідчує ініціативність, гнучкість поведінки та ефективну соціальну взаємодію.

Особистісно-регулятивний критерій характеризує здатність студента до саморегуляції, рефлексії та емоційного контролю у процесі навчальної і професійної діяльності. Показниками цього критерію є рівень відповідальності, здатність до самоаналізу, емоційної стабільності та адаптації до змін. За низького рівня студенти мають труднощі з керуванням власними емоціями та

поведінкою. Середній рівень проявляється у частковій здатності до самоконтролю та ситуативній рефлексії. Достатній рівень передбачає усвідомлене регулювання власних дій, а високий – сформовану здатність до саморозвитку та стійкої особистісної саморегуляції.

Визначені критерії та показники дають змогу здійснити диференційовану оцінку сформованості soft skills компетентностей студентської молоді. Для узагальнення результатів діагностики доцільно виокремити рівні сформованості, які відображають ступінь розвитку м'яких навичок і характер їх прояву у навчальній та соціально-професійній діяльності. Рівні сформованості дозволяють простежити динаміку розвитку soft skills та визначити напрями подальшого педагогічного впливу. У межах дослідження виокремлено чотири рівні: низький (початковий), середній (репродуктивний), достатній (функціональний) і високий (творчо-інтегрований).

Низький (початковий) рівень сформованості soft skills характеризується фрагментарними знаннями про зміст і значення м'яких навичок. Студенти на цьому рівні мають труднощі у комунікації, командній взаємодії та прийнятті рішень. Поведінка здебільшого ситуативна й залежна від зовнішнього контролю з боку викладачів. Здатність до саморегуляції та рефлексії виражена слабо або має епізодичний характер. М'які навички практично не інтегровані у навчальну діяльність і не використовуються як ресурс професійного розвитку.

Середній (репродуктивний) рівень характеризується частковим усвідомленням значущості soft skills та їх ролі у професійному становленні. Студенти здатні відтворювати окремі м'які навички у стандартних навчальних ситуаціях. Комунікативна активність та командна взаємодія проявляються нерівномірно і потребують зовнішньої підтримки. Саморегуляція має нестійкий характер і залежить від мотивації та складності завдань. Рефлексія здійснюється переважно після виконання діяльності і не завжди впливає на подальшу поведінку.

Достатній (функціональний) рівень сформованості soft skills характеризується усвідомленням ставлення студентів до розвитку м'яких навичок. Знання про soft skills інтегруються у практичну діяльність і застосовуються у навчальних та міжособистісних ситуаціях. Студенти демонструють здатність до ефективної комунікації, співпраці та самостійного розв'язання проблем. Саморегуляція та рефлексія мають стабільний характер і сприяють особистісному розвитку. М'які навички виконують функцію інструменту професійної адаптації.

Високий (творчо-інтегрований) рівень сформованості soft skills відзначається цілісною інтеграцією м'яких навичок у структуру особистості студента. Студенти проявляють ініціативність, гнучкість мислення та здатність до лідерства у різних формах діяльності. Комунікативна та соціальна компетентність реалізуються на високому рівні ефективності. Саморегуляція і рефлексія є внутрішніми механізмами саморозвитку та професійного зростання. Soft skills виступають стійким ресурсом особистісної самореалізації та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Отже, запропонований критеріально-рівневий підхід дозволяє комплексно

оцінити сформованість soft skills компетентностей студентської молоді з урахуванням когнітивних, поведінкових і особистісно-регулятивних аспектів. Виокремлені критерії, показники та рівні створюють методологічне підґрунтя для об'єктивної діагностики м'яких навичок у процесі професійної підготовки. Це зумовлює доцільність використання валідного психодіагностичного інструментарію для емпіричної перевірки запропонованої моделі.

З метою забезпечення надійності та комплексності діагностики soft skills компетентностей доцільно використовувати поєднання стандартизованих психодіагностичних методик, які охоплюють ключові складові м'яких навичок. Добір інструментарію має враховувати вікові особливості студентської молоді, специфіку освітнього середовища та вимоги майбутньої професійної діяльності. У межах дослідження пропонується застосування таких психодіагностичних методик.

1. Методика діагностики комунікативних і організаторських здібностей (КОС-2, В. Синявський, В. Федоришин).

Методика КОС-2 спрямована на комплексне оцінювання рівня сформованості комунікативних та організаторських здібностей особистості як базових складників соціальної компетентності. Вона дає змогу виявити індивідуальні особливості міжособистісної взаємодії, готовність до співпраці та ініціативність у груповій діяльності. Результати методики відображають здатність суб'єкта налагоджувати ефективні соціальні контакти, координувати спільну діяльність і впливати на групові процеси. КОС-2 широко застосовується у психолого-педагогічних дослідженнях професійної готовності та соціальної адаптації студентської молоді. У контексті діагностики soft skills методика дозволяє оцінити рівень розвитку комунікативно-організаторського компонента як умови успішної професійної реалізації.

2. Тест комунікативної толерантності (В. Бойко).

Методика В. Бойка спрямована на визначення рівня комунікативної толерантності особистості як здатності приймати індивідуальні, соціальні та психологічні відмінності інших людей. Вона дозволяє виявити установки, що перешкоджають або, навпаки, сприяють конструктивному міжособистісному спілкуванню. Тест оцінює ступінь гнучкості, терпимості та емоційної стриманості у взаємодії з різними соціальними групами. Отримані результати є показовими для аналізу соціально-комунікативних аспектів soft skills. Методика має важливе значення для дослідження гуманістичної спрямованості особистості та культури професійного спілкування.

3. Методика діагностики емпатійних здібностей (В. Бойко).

Дана методика спрямована на дослідження емпатії як ключового компонента емоційної та соціальної компетентності особистості. Вона дозволяє оцінити здатність індивіда до розуміння емоційних станів інших людей, співпереживання та емоційного відгуку. Результати відображають рівень сформованості емоційної чутливості та соціальної перцепції. Методика є особливо актуальною для дослідження soft skills у представників соціономічних професій, де міжособистісна взаємодія має провідне значення. Її застосування сприяє глибшому аналізу гуманістичного потенціалу особистості.

4. Тест «Стиль лідерства» (К. Левін, Р. Ліппіт, Р. Вайт).

Методика спрямована на виявлення домінуючого стилю лідерської поведінки особистості у груповій взаємодії. Вона дозволяє визначити особливості управлінського впливу, характер прийняття рішень та способи організації спільної діяльності. Тест оцінює здатність особистості до керівництва, відповідальності та мотивації інших членів групи. Отримані дані є важливими для аналізу лідерських якостей як складника *soft skills*. Методика широко використовується у дослідженнях професійного становлення та розвитку управлінського потенціалу студентської молоді.

5. Методика «Рівень суб'єктивного контролю» (РСК) – Дж. Роттер (адаптація Є. Бажина та ін.).

Методика РСК спрямована на дослідження локусу контролю особистості, який відображає уявлення індивіда про причини власних успіхів і невдач. Вона дозволяє оцінити ступінь відповідальності, самостійності та внутрішньої мотивації до діяльності. Результати свідчать про рівень сформованості саморегуляції та суб'єктивної позиції особистості. Методика є важливою для аналізу особистісно-регулятивного компоненту *soft skills*. Її застосування дає змогу прогнозувати ефективність професійної діяльності та адаптації в умовах невизначеності.

6. Методика «Самооцінка здатності до командної роботи» (Н. Фетискін, В. Козлов, Г. Мануйлов).

Методика спрямована на визначення рівня готовності особистості до ефективної командної взаємодії та співпраці. Вона дозволяє оцінити соціальну спрямованість, відкритість до групової діяльності та вміння узгоджувати власні дії з іншими. Результати відображають рівень сформованості навичок партнерства, відповідальності та взаємної підтримки. Методика є доцільною для комплексної діагностики соціальних *soft skills*. Її використання сприяє виявленню потенціалу студентської молоді до колективної професійної діяльності.

Запропонований психодіагностичний комплекс забезпечує комплексну та багатовимірну оцінку сформованості *soft skills* компетентностей студентської молоді. Поєднання методик, спрямованих на дослідження комунікативних, лідерських, емпатійних і регулятивних характеристик, дозволяє отримати цілісне уявлення про рівень розвитку м'яких навичок. Використання валідних і надійних психодіагностичних інструментів підвищує об'єктивність результатів дослідження. Запропонований комплекс є гнучким і може бути адаптований до різних освітніх та професійних контекстів. Це створює підґрунтя для подальшого впровадження корекційно-розвивальних програм, спрямованих на розвиток *soft skills* студентської молоді.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Узагальнюючи результати проведеного теоретичного аналізу, можна констатувати, що формування *soft skills* компетентностей студентської молоді є важливим чинником їхнього професійного та особистісного становлення. У статті обґрунтовано доцільність застосування критеріально-рівневого підходу до діагностики м'яких навичок, що дозволяє здійснювати цілісну й системну оцінку

їх сформованості. Визначені критерії, показники та рівні сформованості soft skills створюють наукове підґрунтя для подальших емпіричних досліджень у сфері вищої освіти. Запропонований психодіагностичний інструментарій забезпечує об'єктивність і надійність отриманих результатів, а також можливість їх практичного використання у роботі зі студентською молоддю. Отримані висновки підтверджують значний гуманістичний потенціал soft skills як ресурсу розвитку особистісної зрілості, соціальної відповідальності та професійної мобільності майбутніх фахівців.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаються в проведенні емпіричних досліджень з апробації запропонованої моделі діагностики soft skills у різних типах закладів вищої освіти. Доцільним є вивчення динаміки розвитку м'яких навичок у процесі професійної підготовки студентів різних спеціальностей. Особливої уваги потребує розроблення та впровадження програм, спрямованих на цілеспрямоване формування soft skills в освітньому процесі. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз впливу цифрових освітніх середовищ на розвиток м'яких навичок студентської молоді. Це сприятиме поглибленню наукових уявлень про механізми формування soft skills та підвищенню ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Мединська, С. І. (2020). Розвиток та оцінювання soft skills при формуванні іншомовної компетентності у здобувачів вищої освіти в галузі туризму, готельно-ресторанної справи та міжнародного бізнесу. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія. Педагогічні науки»*, 1(19), 219–223. <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2020-1-19-26>

Палецька-Юкало, А., Рак, Т., & Волошин, В. (2024). Розвиток soft skills в цифрову епоху: досвід закладів вищої освіти. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*, 10, 114–126. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(10\).2024.0009](https://doi.org/10.35387/ucj.2(10).2024.0009)

Петренко, Н. В., & Мазур, П. Є. (2023). Soft skills: модний тренд чи вимога часу. *Українські медичні вісті*, 15(1–2(94–95)), 50–53.

Протас, О. Л., & Стинська, В. В. (2024). Розвиток soft skills у майбутніх соціальних працівників і їх діагностика: методи та прийоми оцінювання. *Вісник науки та освіти*, 1(19), 1192–1207. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1192-1207](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1192-1207)

Рогульська, О. О., & Магдюк, О. В. (2023). Доцільність формування soft skills у студентів ЗВО засобами інтерактивних та мультимедійних технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 209, 92–98.

REFERENCES

Medynska S. I. Development and assessment of soft skills in the formation of foreign language competence of higher education students in the fields of tourism, hotel and restaurant business, and international business. *Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology. Pedagogical Sciences*. 2020. 1(19).

P. 219–223. <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2020-1-19-26> [in Ukrainian].

Paletska-Yukalo A., Rak T., & Voloshyn V. Development of soft skills in the digital era: the experience of higher education institutions. UNESCO Chair Journal “Lifelong Professional Education in the XXI Century”. 2024. Issue 10. P. 114–126. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(10\).2024.0009](https://doi.org/10.35387/ucj.2(10).2024.0009) [in Ukrainian].

Petrenko N. V., & Mazur P. Ye. Soft skills: a fashion trend or a requirement of the time. Ukrainian Medical Bulletin. 2023. Vol. 15. No. 1–2 (94–95). P. 50–53. [in Ukrainian].

Protas O. L., & Stynska V. V. Development of soft skills in future social workers and their diagnostics: methods and assessment techniques. Bulletin of Science and Education. 2024. 1(19). P. 1192–1207. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1192-1207](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1192-1207) [in Ukrainian].

Rohulska O. O., & Mahdiuk O. V. Feasibility of developing soft skills in higher education students by means of interactive and multimedia technologies. Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences. 2023. Issue 209. P. 92–98. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено теоретичний аналіз проблеми формування та діагностики soft skills компетентностей студентської молоді в умовах сучасної вищої освіти. Акцентовано увагу на тому, що м'які навички є ключовим чинником професійної успішності, соціальної адаптації та особистісного розвитку майбутніх фахівців. Обґрунтовано актуальність упровадження критеріально-рівневого підходу до оцінювання soft skills, який дозволяє комплексно враховувати когнітивні, комунікативні, емоційно-вольові та соціально-поведінкові прояви студентів.

У статті розкрито сутність soft skills як інтегративного утворення, що включає комунікативні здібності, емоційний інтелект, толерантність, лідерські якості, здатність до командної роботи та саморегуляції. Показано, що сформованість цих навичок забезпечує ефективну взаємодію студентів у навчальному та професійному середовищі, сприяє розвитку суб'єктної позиції й відповідальності за власний професійний вибір.

Запропоновано критеріально-рівневу модель діагностики soft skills компетентностей студентської молоді, яка включає змістові критерії, відповідні показники та чотири рівні сформованості. Охарактеризовано базові критерії оцінювання, що дозволяють здійснювати якісний і кількісний аналіз розвитку м'яких навичок. Обґрунтовано доцільність використання комплексу діагностичних методик для вивчення комунікативних умінь, толерантності, лідерських якостей та соціальної взаємодії.

Наголошено, що застосування критеріально-рівневого підходу створює умови для об'єктивної оцінки рівня сформованості soft skills та визначення напрямів їх подальшого розвитку. Показано, що результати діагностики можуть бути використані для проєктування освітніх і тренінгових програм, спрямованих на цілеспрямоване формування м'яких навичок у студентської молоді.

У підсумку підкреслено, що розвиток soft skills компетентностей є

важливим ресурсом гуманізації освітнього процесу та підвищення якості професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Ключові слова: *soft skills компетентності, студентська молодь, критеріально-рівневий підхід, діагностика, комунікативні здібності, емоційний інтелект, толерантність, лідерські якості, рівні сформованості, професійна підготовка.*

УДК 378.015.31:37.011.3-051-026.15

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF THE CREATIVE COMPETENCE OF A FUTURE TEACHER

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Олена Коркішко

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: korkishko.l.g@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Olena Korkishko

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: korkishko.l.g@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

Артем Коркішко

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Artem Korkishko

Ph. Din Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: korkishko.a.b@gmail.com
ORCID 0000-0002-4821-1312
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

Наталія Руменберг

здобувач 1 (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А1 Освітні науки
E-mail: mednatali888@gmail.com
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Natalia Rutenberg

applicant of 1 (master's) level higher education specialty А1 Educational sciences
E-mail: mednatali888@gmail.com
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

ABSTRACT

The article emphasizes that one of the important areas of work in educational institutions is the formation of creative competence among young students. Attention is drawn to the fact that creativity serves as a powerful factor in personal development and in the formation of creative competence, and it determines the future teacher's readiness to change, act creatively, grow, and abandon stereotypes. Summarizing the experience of modern scholars, it is noted that the creative competence of a future